

Jeims Mon Endi Połpu Gos Wumb Kin Kindim

Jeims Mon Endi Połpu Ngum

1 ¹Na Jeims, na Gos kin, Owundu Jiisas Kraiss nge kongun wu moł. Na mon ei połpu kin, enim Gos nge wumb tiłap engki nga tał pei oł embin tui tonu wang kin, en enim Esrel mei si kindik kin, mei eipi konu ełe orung orung pei punjung. Na enim kin ek ka nip ngond.

Oł Embin Tui Omba Ei, Sinim Pii Gii Kaplı Erpi Dinga Kindimba

²Na nge angnan no! Kunum ełe oł embin tui kanim kanim enim kin tonu omba ei, enim kaplı ka piik mułngii. ³Nimbił erang, enim piinmin oł embin tui ei, enim kin tonu wang kin, kaplı oł ei, enim paki tang kin, enim nge pii gii ombu, dinga angik mułngii ⁴Molk kin, kaplı oł dinga angk kindik kin, oł embin tui ei, ko wuk dinga angk puk kin, kaplı enim wumb pii gii dinga tonu wang kin, oł kun ka ei, erik mułngii. Molk kin, enim nga epi endi sinerngii mon; ba enim kaplı mendpił, oł kun ka erik mułngii.

Noman Ka Wii Sinerang Kaplı Prei Erngii

⁵Pe nga enim wumb nii endi, eim noman ka dinga pinerim kin, kaplı eim Gos kin prei erpi, kii seng kin, kaplı Gos eim wumb ei kin, noman dinga ngumba. Nimbił erang Gos eim wumb pei kin, epi pei wii ngołum. Ngopu kin, nga Gos wumb ei kin, ek ngopu enermba mon. ⁶Ba wumb ei pii gii ninjing kin, Gos kin prei erik kin, kii sik erngii ei, wumb ei nga pii gii ei, si kindik kin, kembis mił enerngii mon! Nimbił erang wumb nii endi noman tał to piimba wumb ei Gos kin prei ermba ei, ep noł pop topu mił, topu se andpi kin, orung orung enim, wumb ei yi mił, ku enmin. ⁷⁻⁸Wumb ei nge, eim epi ei ermbii min, epi eipi ermbii ei, ni piinanim mon. Wumb ei, noman tał mił peng mołum. Wumb ei, eim Gos Owundu kin epi endi simbii ni piipi kin, noman yi to piinermba mon!

Epi Pei Simba Wu Nin, Epi Endi Sinermba Wu Ni

⁹Nga wumb nii endi, epi endi sinermba wumb ei, Gos eim embe ambil tonu kindang kunum ei, eim ka mendpiil piimba. ¹⁰Pe nga wumb nii endi, epi pei simba wu ei, ka piipi mulang kin, Gos eim embe ambil mani kindmba. Nimbil erang epi kanim kanim pei simba ei, yi mil ond kuk simbil ka endi, top mulang kin, enim olup erangin kin, boi boi nipi pulpel topu kin, eipi eipi punum ol ei mil, epi kanim kanim pei simba wu ei, yi mil ku ermba. ¹¹Yi erang kin, eni tonu opu, dinga tang kin, mul erpi, mei ele polpu palim epi ei kulii erpi kin kuk ka topu molum ei, kulii erpi kin, boi boi nipi mani pulum. Pupu kin, kuk ka ei er kis molulum. Yi mil ku, epi pei salim wu ei, kongun erpi epi pei nga sipi pupu kin eim kulang kin, eim nge epi kanim kanim pei, pulpel topu kin, eipi eipi am ba.

¹²Wumb nii endi, eim ol embin tui kanim kanim eim to mani kindmba erang kin, eim dinga angpi kin, ko wupu molum ei, eim ka piimba. Nga eim ol ei, to mani kindim kin, kapli Gos ei konj kunum kunum mulngii ei, eim nirim mil, epi ka wii ei, wumb nii Gos kin noman ngolum wumb ei kin, eim epi ka wii ei wii ngumba. ¹³Pe wumb nii endi, eim kin ol kis endi, eim to mani kindmba erang kin, eim ek yi ninermba mon. Ol ei, na to mani kindim epi ei, Gos erim. Yi ninermba mon! Ol kis ei, Gos to mani kindnermba mon! Nga yi ku Gos eim wumb endi kin, ol kis ei, "Yi erii!" ninermba mon ku! ¹⁴Ba pe wumb nii endi, nipe ol endi, eim to mani kindpi erang kin, ol ei, eim noman to piyang kin, eim noman kis ele ol, "Yi erii!" ninim. ¹⁵Ek ekin endi yi mil ninim. Wumb nii endi, ol kis kangil mundii mil, eim noman kis ele tonu wang kin, kapli eim ol kis kanim kanim mengmba. Nga ol kis ei mengpi kindang kin, tonu ok, owundu mil mulang kin, kapli eim kangil mil, kulii ol mengmba. Wumb ei, dup konu ele ngenj kumbii kis kunum kunum singii.

¹⁶Nanim nge angnan nol mendpiil! Enim piyangin, Gos ol min ek endi, enim kin nim kin, ek kend to ngunermba mon! ¹⁷Ngunerang kin, epi ka wii ei, wii ngolum epi ei nin, epi kun ka wii ngolum epi ei, tonu epin konu ele Erinjpin Gos sinim kin mani onum. Wang kin, Erinjpin Gos ei, epin konu ele, tilang kanim kanim pei eririm tilang ei, eipi eipi, mil punum. Pupu kin, Gos ei, eim nge ol ei, eipi eipi enalim mon mendpiil! Ei eim minj piram molum. Mulang kin, emii palim konu ele, min men mil ele, Gos mulalim mon. ¹⁸Ei eim noman ele piipi neng kin, eim ek keimi ni pendrim mil, sinim tonu o pun yi enmin. Yi mil erang, Gos epi kanim kanim eririm epi ei, sinim o pun kin, eim nge kingam ambtam nol kumna molmun.

Gos Ek Piik Kin, Nga Ekii Sik Erngii

¹⁹Nanim nge angnan nol, enim ek ei pii kun erngii! Wumb pei kapli, ek sikir piik singii! Ba ningii ei, sikir piik singii mil, ninerngii mon! Nga

sikir noman kis ei, tonu onermba mon! ²⁰Wumb jikii pang noman kis tonu onum ei, Gos nge oł kun ka oł ei, enałmin mon! ²¹Yi mił erang, oł kis kun pinałim mił epi ni, epi kanim kanim noman tuk kis mołum ei, am pei erik sipik, tor kindik kin, si kindngii. Pe enim noman ełe, to mani kindik kin, Gos kin mandring mułngii. Nga eim ek endi, enim noman tuk ełe emb mił topu kin, kindim pałim ei singii. Eim ek ei kapłi, enim nge noman tuk ełe, sipi orung simba.

²²Ba enim kapłi Gos eim ek ninim mił, ekii sik erngii! Ba enim piik pendik kin, nga ekii sinanmin ei, en enim noman ełe ek kend tok ngonmun. ²³Yi mił, wumb nii endi, eim Gos ek ninim mił piinim; ba Gos ek ninim mił, ekii sipi enermba wu ei, eim ouru ninim yi mił, wumb endi eim kirapi ełe kananim ei, eim kumb ningił sałim mił, yi ku seng kin kananim. ²⁴Yi mił ei, eim kumb ningił kin pei, mon kindpi kin, kan pendpi kin nga punum; ba ekii se, nga eim kumb ningił pei seng kin, kenim mił ni, sikir eim nge kumb ningił kenim mił, ouru ninim. ²⁵Ba wumb nii endi eim Gos lo ek kun ka pałim ełe, oł kis kan ngii mił, si kindpi, nga kanpi kin nga am ełe, minj kanpi kin noman to piipi kin, erpi mułmba wu ei, eim piipi kin, nga ouru neng piinerim; ba ek ninim mił, ekii sipi kin, kongun yi enim. Enim wu ei, oł yi erpi mołum wu ei, eim kapłi ka ka piipi kin, eim epi pei enim.

²⁶Pe nga wumb endi yi ni piipi, ‘Na nam pii gii nip kin; nga na wu ka mendpił moł kin; nga na Gos kin men top keimi erip ngoł,’ nimba. Ba wu ei, eim gupu anmbił ełe, ek kis kanim kanim tor wang kin; kapłi ei eim noman kin ek kend to ngopu kin, nga eim ek kuls sim, eim ‘Men top enj,’ nim; ba eim pii gii ei epi wii mił; epi keimi endi mon! ²⁷Pii gii keimi niłmin oł ei nin, Gos kin keimi men tok ełmin oł ei, Gos eim ningił ełe kun ka mendpił pim kin, nga oł penj endi pinałim. Pinerang kin, Erinjing Gos nge oł kun ka mendpił sałim ei, yi mił; kangi ambił menjing erinjing koltmun ei paki tok kin, kanik kun erik se mułngii! Amb ombu wenjing kułangin kin, wu mołmun ombu paki tok kin, kanik kun erik kin, se mułngii! Pe Gos nge oł kun ka mendpił sałim ei, enim mei kin, kanim kanim oł penj ombu, buł ngok kin enim am oł kun ka mendpił, yi erik kin molk pungii.

Wumb Pei Ende Mił, Kaimb Sik Ngungii

2 ¹Nanim nge angnan noł! Enim Jiisas Kraiss sinim nge Owundu ełe, pii gii ninmin ei, eim Owundu nge tiłang owundu pułwu mołum. Mołpu kin, eim kin pii gii ninjing kin, enim wumb kombur embe punum wumb ei kin, oł ka erik ngok kin, nga embe punanim wumb ei kin, buł ngok kin, noman to piinarik kin, paki tunanmin. Yi mił oł ei, enerngii mon! ²Pe nga, wu endi epi kanim kanim pei sałim wu ei, angiił mong ku gol mondpu kin, konduk epi ka wii kindpi opu kin, enim men tołmun

ngii nirik omba. Pe nga, wu endi epi kanim kanim pei sinaŋim wu endi, konduk ni epi, ka wii kindnarpi, opu kin enim men toŋmun ngii nirik omba ku. ³Wangit kin, enim wu epi ka wii kindpi, omba wu ei kin, noman ngok kin yi ningii, “Ya kumb eŋe, peŋ ka eŋe, okun kin muŋii,” a ningii. Yi ningii; ba konduk ni, epi ka kindnarpi, omba wu ei kin, yi ningii, “Engnjii min, mani mei eŋe okun kin, na simb saŋim konu eŋe okun kin mulnjii.” ⁴Pe enim oŋ yi nge enjing kin, en enim enjing oŋ ei, en enim noman yi miŋ mok tonmun min? Enim mok to kapŋi kapŋi kindik kin, oŋ kun pim miŋ enanmin mon! Ei enim mok tok erik kin, wumb noman erik kin, kun pindnanmin mon; ba enim noman kis ni piik kin, wumb mok tok eŋmin.

⁵Na nam nge angnan noŋ mendpiŋ; enim piyei! Gos eim wumb mei eŋe epi kanim kanim pei sinaŋim wumb ei, to tonu kindpi mundang kin ok enim pii gii eŋe nge, Gos ngumba nge epi kanim kanim pei saŋim miŋ, en enim yi muŋngii! Yi miŋ molk kin, Gos okrii eim ek dinga nipi kind pendrim paŋim ei, yi miŋ wumb nii, eim kin noman ngonmun wumb ei, Gos eim sinim tep er moŋum konu eŋe, eim enim tuk kindang muŋngii. Yi peng kin, eim epi kanim kanim pei sinaŋim wumb ei, eim kin topu tonu kindpi, mundang kin muŋngii. ⁶Ba enim epi kanim kanim pei sinaŋim wu ei, enim to singambiŋ sinmin. Ba wumb nii, enim oŋ embin tui ngok sipik kin, kos ngii sipnjing? Sipik kin, wumb epi kanim kanim pei saŋiŋim wumb ei mendpiŋ. ⁷Wumb epi pei saŋiŋim wumb ombu mendpiŋ, enim embe ka endi, Jiisas kin sinjing ei, ek buŋ morung nik kin, yi enmin min? Ei wumb ombu mendpiŋ, oŋ yi nge enmin.

⁸Enim wumb nge king lo ek ni pendim miŋ eŋe nge, Gos nge ek ka eŋe nipi tor kindnim ei, yi miŋ ninim.

“En enim kaimb sik kin, noman kultmun miŋ, wumb enim kin mandi moŋmun wumb ei kin, kaimb yi ku sik kin, noman ngungii!” Kapŋi, enim lo ei, ekii sinjing kin, enim oŋ kun ka erngii. ⁹Ba nga enim wumb eipi eipi ngenj torung keningii miŋ, wumb mok tok erik ngoŋmun ei, enim oŋ kis, kun pinerim miŋ erngii. Nga lo eŋe, ek ninim miŋ, enim noman tuk eŋe tum. Tang kin, enim lo ek ei, to kindik kin, ekii sinarik, yi enmin ku. ¹⁰Yi miŋ wumb nii endi, eim lo ek endeim nimba miŋ, ekii sinerim kin, kapŋi ei yi miŋ, eim lo ek pei ekii sinaŋim. ¹¹Yi miŋ ku, Gos eim ek yi ninim, “Wu eipi nge embnjing ei, ngundnenjii mon!” Nga eim yi ku ninim, “Wumb endi to kundnenjii mon!” Pe nga nim wu eipi nge embnjing ngundnenjii ba nga wumb endi to kundun kin; kapŋi nim lo ek ninim miŋ, ekii sinan mon. Nga nim lo ek pei to kiŋip to poru nin kin, nga lo ek ei, nim noman tuk eŋe tum. ¹²Yi miŋ erang, Gos wumb mok topu, yi ermba miŋ, eim nge lo ei, oŋ kis nge dinga ei, to mani kindiŋim. Kindpi kin, lo ei nge, wumb wii kindang muŋngii. Molk piik kin, enim ek nin, oŋ erngii miŋ oŋ kun ka ei, er andik molk pungii. ¹³Pe Gos eim kos

piipi kin, kii sipi orung omba kunum ei, wumb nii endi, eim wumb eipi kin kaimb sipi kin, noman kulerim wumb ei, Gos kos piipi kin, kii sipi, orung omba kunum ei, eim kin kaimb sipi oł yi nge enermba mon! Ba nga wumb kombur, wumb eipi kin, kaimb sik, noman kulk kin, kapłi Gos eim kos piipi kin, kii sipi, orung omba kunum ei, en enim yi ku, kaimb sipi ngumba.

Pii Gii Pimba Mił, Nga Oł Yi Ku Erngii

¹⁴Nanim angnan noł! Wumb endi eim yi nimba, “Nam Jiisas kin pii gii dinga pałim,” ba eim oł kanim kanim erim ełe, ek yi nimba mił, pinerim mon. Kapłi eim oł erpi pii gii nim mił, eim paki tumba min? Nga eim pii gii ełe, kapłi eim erpi kin, se orung simba min? ¹⁵⁻¹⁶Yi mił, enim engnjing noł Jiisas kin pii gii ninjing wumb ei, alap ni, kuni ni, epi sinenang mułngii wumb ombu kin, enim ek yi mił ningii, “Gos enim kapłi paki tumba. Topu kin, kuni ka ngopu kin, ngenj ełe alap pandi tang kin, muł erang mułngii!” Ba enim epi endi, wumb ombu nge sinerang mułngii wumb ei, epi ombu ngunerngii. Ngunarik kin, kapłi enim wumb ei nge, paki tangin kin, er mułngii mił nenj? ¹⁷Yi mił ku, Jiisas kin pii gii pałim ningii ei, yi mił. Pii gii ei, wii mił pim kin, nga oł endi enerim kin, kapłi pii gii ei, wii kułii mił, epi pimba.

¹⁸Ba wumb endi ek yi nimba, “Nim pii gii pałim. Nga na oł ka wii eł.” Kapłi, na Jeims ek nip, orung kindip kin yi nind. “Nim nge pii gii ei, na andan tan; ba nim nge oł endi ełin ei, na andan tunen mon. Nga na nge oł ka wii eł ei kin, na pii gii ei, nim kin andan top ngamb kin, nim kenjii.” ¹⁹Enim pii gii ninmin ei, Gos endeim mendpił mołum piingii ei, ka mendpił! Pe nga gui kis pii gii ninmin ei, Gos endeim mendpił mołum ku. Ba en enim yi piik kin, en enim puku sik kin, piik mołmun. Wumb endi pii gii nimba ei mendpił, ei kapłi enanim. ²⁰Enim noman pinałim wumb! Pe enim pii gii ei mendpił peng kin, enim oł ka wii endi enenjing kin, kapłi enim pii gii ei, epi wii mił pimba. Pe enim ek pułe ei, pii poł tungii min? ²¹Kumb ok, sinim kupenjpin Eiparam ei, eim Gos nge kongun erpi kin, Gos ningił ełe, eim kun ka wu multum mił nenj? Ei eim kongun ełe mendpił eririm kunum ei, eim kingam Aisak to kondpu kin, kułmał mił kapłi kin, Gos eim ngumba nge piipi eririm. ²²Enim oł ei nge, kanik kun erngii! Erik kin, eim pii gii nirim mił ei kin, nga eim kongun erim oł ei kin, tał ouni okuł ende punmbuł. Eim pii gii ełe nge erpi kin, opu oł kun ka mendpił purum. Pang kin, ei eim kongun erpi kin andan turum ełe nge, eim pii gii am mendpił eririm. ²³Kumb ok, Gos eim ek keimi nirim mił, keimi tonu orum. “Eiparam eim Gos kin pii gii dinga nirim ełe nge, Eiparam eim oł kun ka ełim wu,” ni Gos yi nirim. Nga ekii se, wumb yi niłmin, “Eiparam eim Gos nge puł.” ²⁴Kapłi pe enim piinmin ei, wumb endi Gos kin kun ka mołmun wumb ełe nge, eim oł kun ka erpi kin, nga

eim pii gii nipi kin, ouni ermba. Ba wu ei, pii gii mendpił nipi kin, Gos wu ei, kun ka ełim wu, ninermba mon!

²⁵Yi mił ku, amb Reiyap eim ok wu kin ningił erpi kin, nilkeng sipi kin, nga wu kanim kanim se nirik seng kin, ende pułmun amb multum. Ba pe ei eim Josuwa kindang kin, Jura wumb konu ełe sirim mił kenmin ni, ok wumb ei paki topu kin, yi mił kuni ngopu, pandi koi erpi kin nga andłam eipi endi kindang puk kin, en enim nge konu ełe orung punjung. Oł yi erim ełe nge, Gos amb ei kin, “Kun ka mołum amb,” ninim. ²⁶Yi mił, nga wumb endi mułmba wumb ei, eim noman tuk gui eim kin mulerim kin, wu ei wu kułii mił mołum. Nga pii gii pimba ełe nge, nga kongun kun ka erpi, andan tunerim kin, pii gii ei kułii mił pimba ku.

Anmbił Epi Dup Mił Pałim

3 ¹Nanim angnan no! Enim wumb mołmun konu ełe, Gos nge ek emb tok ngołmun wumb pei mił mulerngii. Nimbil erang enim piinmin ei, Gos sinim mok topu kin, kii sipi orung omba kunum ełe, sinim ek emb tołmun wumb epi ngumun ei, Gos amb kii dinga owundu sipi kin, mok topu ermba; ba Gos pii gii ninjing wumb eipi, Gos enim kin mok topu kin, giyeng ni, yi mił ermba. ²Yi mił, sinim wumb pei mołmun ei, kunum kunum oł kun pinałim mił ełmin. Pe wumb nii endi, eim ek kanim kanim nimba mił, eim oł kun pinałim mił endi enerim kin, eim wumb kun ka mendpił mułmba. Mołpu kin, eim kapłi yi ku, eim ngenj pei, tep ka erpi kin, se mułmba. ³Yi mił ku, kung os gupu ełe, ain mił epi endi tuk kindik pendik kin, kan ełe ambił bu nik kin, bin nik piłmin konu ełe, ambilk orung orung sengin kin, ekii sipi pułum. Yi mił erang, sinim kung os ambił ak topun kin, pei orung orung andłam sałim mił, ni piipin kin, punmun. ⁴Yi mił nga, noł sip owundu ei, am owundu ei ni piingii ku. Noł sip ei, am owundu kis pałim; ba nga konu pop owundu topu kin, sip ei, ep noł konu ełe tuk siphim. Ba nga tuk sip owundu ełe, tep erpi kin, kongun erpi kan se mołułum wu ei, eim bii ni piłim konu ełe, epi ambił kun erpi kin, epi kembis endi pałim ełe, ambiłpi kun kindpi kin, simbii ni piłim konu ełe, siphim. ⁵Ei yi mił, nga anmbil ei, ngenj ełe epi kembis mendpił pałim; ba ek pei owundu kis nipi kin, na nam kapłi epi owundu mendpił ei, ermbii ni tangłim.

Nga dup kembis endi, kapłi erpi pepi, nupu gur nim kin, ond owundu nin, epi kanim kanim pei, nupu poru niłim. ⁶Pe anmbil ei, dup mił pałim ei, nga anmbil ei, oł kis kun ka pinałim mił ei, piki topu mołum. Ngenj ełe ei, dup mił pei piki top mołpu kin, pe oł kis kanim kanim erpi kin, ngenj pei erpi kis mondnum. Anmbil minj erpi kin, enim ngenj nin, no pep mołmun ełe, kui dup mił, kindang nonum ei, dup konu kis dup ei, opu kin, yi mił nonum. ⁷Wumb ya mei ełe epi kanim kanim pei, ka nin, kei nin, omu nin, ka wembii nin, epi pei ombu, wu en enim noman ełe

pałim piłmin mił ombu, erangin kin ekii sik ełmin. ⁸Ba wumb endeim kapłi, eim anmbił nanim piind oł ei, “Erii!” a neng kin, ekii sipi kapłi enermba mon! Anmbił ei, epi ka mon! Ei ek kis nipi tor kindiłim. Yi peng kin, anmbił ei, wii kor pimba mił, pinałim mon! Ba ei epi kis kunj men mił, wumb kułngii epi tuk ełe, piki top mołułum ei, tor ołum. ⁹Sin sinim anmbił ei kin, sinim ek ka nipin kin, Erinjpin Gos nge embe ambił tonu kindmin. Kindpin kin, nga anmbił ende, yi mił ku, ek buł ambiłpin, ek kis nipin kin, wumb kin nipin wumb ei, Gos ei eim mił erpi mundum wumb ełe nge, ngonmun. ¹⁰Gos kin ek ka ni ngok kin, nga ek kis ni ngok kin, gupu anmbił endeim ełe, tor ołum. Opu kin, nanim Gos nge wumb angnan noł! Enim enmin oł ei, oł kun ka pinałim mił, yi enerngii mon! ¹¹Pe nga noł tukpu endi mułmba ei, noł ka tor wang kin, nga noł kis tor wang kin ouni, onguł min? ¹²Nam angnan noł, nga ond pik kin, ond olip kin, mong ende top mułmba min? Nga ond wain, ond pik mong top mułmba min? Ei kapłi mon! Yi mił ku, nga noł tukpu ełe, noł ka nin, noł kis nin ouni, tor wang kin, nunerngii mon.

Noman Ka Dinga Ei, Gos Kin Onum

¹³Enim mołmun konu ełe, wumb nii endi, noman ka wii nin, noman dinga peng mołum min? Wumb endi eim no pepi andpi mułum kin, kapłi eim oł kun ka er andpi kin, andan topu ngumba. Ngopu kin, ei eim noman ka pałim mił, giyeng ni erpi kin, oł ei andan tumba. ¹⁴Ba enim wumb eipi kin, ek ngonum kin, nga en enim oł kanim kanim erik ełe nge, en enim embe ambił tonu kindik erngii. Erik kin, en enim noman tuk ełe pim kin, kapłi en enim noman ka wii ei, ambił tonu kindik kin, yi enerngii. Enarik kin, nga enim ek keimi ninmin ełe, ek kend tok, ngunerngii mon. ¹⁵Noman ei nge, ei Gos kin onanim mon! Ba noman ei nge, ya mei ełe wumb noman. Nga noman ngenj ełe nge kin, tonu onum. Nga yi ku, oł kis ei, Seisen kin, puł arim pendpi kin, tonu om. ¹⁶Yi mił, wu endi wumb eipi kin ek ngonum kin, nga oł kis kanim kanim erik kin, nga en enim embe ambił tonu kindmin ni piik kin, kongun dinga oł kanim kanim erik kin, yi er mołmun. Wumb yi nge, oł kun ka pałim mił, yi enerik; ba oł kis kanim kanim mił ełmin. ¹⁷Ba wumb noman ka wii ei, Gos kin tonu epin konu ełe, mani wang siłmin ei, kumb se, am oł kun ka mendpił. Nga wumb kin noman emin ende sek ngołmun; nga en enim wumb kin ek taki taki nik kin; nga wumb eipi ek kom ka sek piłmin; nga wumb eipi kin noman kaimb sik kin, oł ei piki topu mułangin kin, oł kun ka mendpił ełmin; nga noman ka wii oł ei, wumb endeim endeim ni, noman ende mił nik ngołmun; nga oł ei, kun ka nin, oł keimi mendpił ełmin. ¹⁸Pe nga sinim wumb eipi kin, noman emin ende se mulnjpun kin, kapłi ei oł yi mił; sinim kuni mong aka pin taltmin ei mił; nga noman emin ende sek ngołmun oł ei, oł kun ka ei, kuni mong ka tonu wang kin, sinmin mił, yi er mułmun.

**Mei Konu Ete Noman Ngołmun Wumb Ei, Gos
Nge Opu Orung Wumb Mołmun**

4 ¹Pe enim opu ngingmał enmin oł ei nin, nga ek mił enmin ei, jiłi mił tonu onum? En enim noman ete ek kis tonu onum ei, en enim kin mendpił pałim min? Pepi kin, en enim noman ete kin, ngenj ete aninga kopur ete kin, opu ngingmał etmin. ²Enim epi kanim kanim simin ni piik enmin; ba epi ombu sinanmin. Yi mił piik kin, enim wumb ei to kundmun ni piimin. Nga enim wumb eipi nge epi, bun bun kułumun; ba enim epi ei kapłi sinerngii. Yi mił peng kin, enim ek mił erik kin, nga opu owundu etmin. Enim simin ni piinmin; ba epi ei sinanmin. Nimbił erang, enim Gos kin prei erik kii sik kin, epi ei simin nik kin, yi enanmin mon. ³Pe nga enim epi simin nik kin, prei enmin; ba epi ei sinałmin mon. Nimbił erang enim Gos kin prei erik kin, kii sinmin oł ei, kun ka pinałim mon. Ete nge, enim ku nin epi ei sik kin, enim noman ngenj ete nge, olkup to kindmin mił ni etmin. ⁴Pe enim yi mił, amb endi eim wam kin, ka mularpi pupu kin, wu eipi kin ningił erpi kin, noman kułpu erpi, andnim oł ei mił, enim yi erik pendik kin, ya mei ete wumb oł kis epi kanim kanim pei, noman ngok kin, oł ei etmin. Erik kin, wumb ombu, en enim, Gos nge opu orung wumb mendpił mołmun min? Pe wumb nii endi, eim erpi kin, ya mei ete wumb oł kis epi kanim kanim noman kułmun oł ei, erpi kin, eim Gos nge opu orung wu mendpił mułmba. ⁵Pe enim piinmin ei, Gos ek ka keimi ei, ek yi ninim mił ei, enim epi wii mił endi, ni piinmin min? Pe Gos Gui Ka sinim kin kindim ei, sinim noman tuk ete, no pepi mułmba ni kindim ei, Gos eim noman ete dinga kindpi ei, eim nge mendpił sinim tep erpi sepi kin, kanpi mułmbii ni piinim. ⁶Ba Gos eim sinim kin noman ka ngołum oł ei, am owundu mendpił pałim. Yi mił, Gos eim ek ka ete, yi ninim,

“Gos eim wumb nii endi ei, eim embe ambił tonu kindpi kin, yi ermba wumb ei kin, Gos buł ngopu kin, mon pa nimba. Ba wumb nii endi ei, eim noman ete to mani kindim kin, kapłi wumb ei kin, Gos paki topu kin, noman ka ngumba.”

⁷Yi mił peng kin, enim noman ete to mani kindik kin, Gos kin mandring molk pungii. Puk kin, enim Seisen opu orung wu ei, si kindik, pui a nik kin, dinga angangin kin, kapłi eim enim si kindpi kin, tungu pupu ba. ⁸Enim kapłi molk kin, Gos eim kin mandi punjung kin, kapłi Gos eim mołpu kin, enim kin mandi omba ku. Enim angıł noł kindik kin, was erangin kin, enim oł kis kun pinałim mił, er mulnjung wumb ei, yi mił erngii. Enim noman tuk ete kil ngok kin, er kun erngii. Enim wumb ombu, ya mei ete nge, oł kis kun pinałim mił, ekii sik kin, nga Gos nge oł kun ka kunum endi ekii simin nik enmin ei, noman tał sek enmin. ⁹Erik kin, enim noman tuk ete, embin tok kin, kaimb sik kin, nga ke owundu

ningii. Pe enim wumb toku enmin ei, ak tok kin ke ningii. Pe nga enim wumb ka ka piimin ei, nga ak tok kin, noman embin to piingii. ¹⁰Enim Gos Owundu kumb efe, kapli embe ambilk mani kindngii. Kindik yi enjing kin, kapli Gos eim enim embe ambił tonu kindmba.

Enginjpin Kin Ek To Mondpun Ninermin

¹¹Engnjing no! Enim wumb eipi endeim endeim kin, ek kis nik kin, ngunerngii mon. Nga wumb endi pupu kin, angim kin ek kis ni ngopu kin nga ek to mondpu kin nipi ngumba ei, eim Gos nge lo ek efe, ek kis nipi ngonum. Nga wu endi ei, Gos lo ek efe, ek to mondpu kin, mok tonum ku. Ba nga nim Gos lo ek efe, to mondpu kin, mok tokun en kin, kapli nim lo ek ei, kun ka ekii sinan mon! Ba nim lo ek ei, mok tołun wu mił, endi mołun. ¹²Gos ei eim mendpił, lo ek ngołum wu mołum. Nga eim mendpił mok tołum wu endi mołum ku. Ei eim mendpił, kapli wumb endi dup konu kis er mondpu kin, nga eim wumb endi, sipi orung konj simba ku. Ba nim wumb nii, nim wumb mandi mołmun wumb ei, kapli mok tołun wu endi mił, mołun min?

¹³Pe enim wumb kombur ek yi niłmin wumb ei, na ek piingii! “Akip min topuł, sinim kapli pupun kin, konu owundu efe tuk pupun kin, pani endeim mołpun kin, kongun erpin kin, ku owundu se orung simin.” ¹⁴Ba enim topuł, epi endi tonu omba epi ei, pii poł tunanmin. Pe enim noman konj ei, nipe mił pałim? Enim yi mił; enim kupu kuru endi ei, kunum aninga kopur pepi kin, sikir poru ninim ei, enim noman konj yi mił ku pałim. ¹⁵Mon pim kin, enim yi mił ningii, “Pe Gos Owundu eim noman efe, kapli ni piim kin, kapli sinim konj mołpun kin, oł yi mił ermin min, oł eipi mił ermin.” ¹⁶Ba yi peng kin, en enim embe ambił tonu kindik, “Sin sinim wumb owundu mołmun,” ni piinmin. Piik kin, noman owundu pałim ni piik kin, nilkeng sinmin oł ei, oł kis mendpił pałim. ¹⁷Pe wumb nii endi, eim oł kun ka ełim ni piinjing; ba eim oł kun ka ei, ekii sipi enałim wu ei, eim oł kis ełim. Sinim ek ei, pii kun ermin!

Epi Pei Sałim Wumb Ei, Pii Kun Erngii

5 ¹Nga enim epi pei sałim wumb ombu, pii kun erngii! Oł embin tui kanim kanim enim kin tonu omba enim. Enim ngenj kumbii sik kin ke dinga ningii! ²Pe enim epi kanim kanim pei sałim ombu, purpu kumun ngopu kin, kis mułmba. Nga enim konduk alap nin, ka kindinmin ombu ei, epi jingamb ombu, nok poru ningii. ³Pe enim ku gol nin, ku mong ei, oi wurał ei tałpi kin, si kindmba. Nga oi wurał ei, enim oł kis mołum ei erpi kin, peni efe kindpi kin, andan topu ngumba. Nga epi ei, enim ngenj efe, dup mił nopu kin, tika nimba. Enim kom ku ni, epi ka wii ei pei, akip poru nimba kunum ei nge, kułou tunjung. ⁴Enim piingii! Wu kombur enim kin kongun erik mulnjung wu ombu, en enim nge

mong aninga kopur, ambil gii ninjing. Ninjing monge ei, Gos eim piipi kin nga kongun wumb kombur ke ninmin ei pupu kin, Gos Owundu eim opu wumb epin konu eŕe, moŕmun tep er moŕtum Owundu nge, eim kom eŕe, pang piinim ku. ⁵Pe enim ya mei eŕe moŕmun kunum ei, epi kanim kanim pei, seng se nok kin, ka piik kin, er moŕmun. Molk kin, enim kuni ka pei nok pangin pangin miŕ, ni piik kin, enmin. Erik muŕangin kin, Gos kunum owundu tonu omba nge, mandi enim. ⁶Enim mendpiŕ, wumb kun ka mulnjung wumb ombu, ek ngok kin, to kundnjung wumb ei, enim kin kan wiik tok kin, nga enim opu orung erik kin, ngunenjing mon.

Kunum Olt Kui Erik Molk Kin, Prei Er Muŕngii

⁷Yi miŕ erang, angnan noŕ, enim noman tuk dinga kindik kin, oŕ embin tui ko wuk kin, Jiisas nga orung omba nge kui erik muŕngii. Pe enim piingii! Kuni taltim wu ei, kuni ka tonu omba nge kui er moŕtum. Moŕpu kin, eim konu kumb kumb se nin, konu kumb ekii se tumba ei nge, kui er moŕtum. ⁸Enim yi ku, noman dinga kindik kin, oŕ embin tui ko wuk kin, kui erik muŕngii! Enim noman tuk eŕe, dinga to piik muŕngii. Nimbiŕ erang, Jiisas orung omba kunum mandi enim. Yi miŕ erang, enim noman dinga kindik kin, kui er muŕngii!

⁹Angnan noŕ, enim kapŕi wumb ei min, wumb ei “Oŕ yi miŕ, yi miŕ enim,” pa nik, yi ninerngii mon! Mon pim kin, mok top eŕim wu ei, enim kumep kis ngumba. Enim piyei! Mok topu ermba Owundu ei, eim ngii ondu eŕe moŕpu kin, kui er moŕtum. ¹⁰Nanim angnan noŕ! Enim piingii ei, Gos oŕ ekii se ermba oŕ ei, piik niŕmin wu ombu, en enim Gos Owundu nge embe eŕe, nik tor kindik kin, kongun yi erik. Erik kin, ngenj kumbii sik kin, oŕ embin tui to wuk kin, dinga angk kin, kongun erik mulnjung. Molk kin, ei enim andan miŕ topu ngonum ei, kapŕi piik, tuk sik kin, noman to piik muŕngii. ¹¹Enim piingii! Sinim yi niŕmin, “Wumb oŕ embin tui ko wuk kin, dinga angk kin, moŕmun wumb ei, ka piingii. Enim kumb ok, wu Jop nge ek poŕ piŕmin wu ei, noman dinga kindpi kin, oŕ embin tui ei, ko wupu kin, kui er muŕtum. Muŕang kin, Gos eim noman eŕe erang kin, Jop noman ka ngopu oŕ ei nin, kaimb sipi eŕim oŕ ei, sinim piinmin. Keimi sinim piinmin! Pe Gos Owundu sinim kin kaimb sipi kin, noman ka ngoŕtum ku.

¹²Ba angnan noŕ! Epi endi kumna ermin ei yi miŕ. Enim muŕ mei nin, epi eipi endi keimi mendpiŕ nik kin, to tonu kindnerngii mon! Ba enim kapŕi ningii ei, kapŕi minj ningii. Nga enim mon ninjing kin, kapŕi mon minj ningii. Mon peng kin, enim ek ni tonu kindangin kin, ekii se Gos kumep kis enim ngang singii.

¹³Pe enim moŕmun konu eŕe wumb nii endi, eim embin pimba min, ngenj kumbii endi sinim min? Ei eim kapŕi, Gos kin prei ermba. Pe wumb nii endi, enim kin moŕmun ei, eim ka piimba ei, kapŕi eim Gos kin ka

piipi ngopu kin, golang nipi ngumba. ¹⁴Pe nga enim mołmun konu ełe, wumb nii endi, eim ening peng tonum min? Ei eim kapłi, wumb men tołmun ngii ełe, kongun paki tok kin, tep erik mołmun wumb ei, wii tang ok, eim kin Gos prei erik ngungii. Enim Gos kin embe kii sik pendik kin, ening peng ermba wumb ei kin, kopung mur tumba kopung ei, sik kin, wumb ei ngenj ełe, bein tok kin, kopung kindngii. ¹⁵Nga pii gii peng prei enjing kin, ening pimba wumb ei opu kin, konj pupu wii ka mułmba. Pe nga Gos Owundu eim kapłi wumb ei erpi, sipi kindang kin, nga opu ening kindpi kin, konj ka mułmba. Pe nga wumb ei, eim oł kis kun pinerim endi erim kin, kapłi Gos eim paki topu kin, oł kis kil ngopu si kindmba. ¹⁶Yi mił peng kin, enim oł kis kun pinerim mił erngii ei, endi ernjing noł kin nik, tor kindik kin, ngungii. Nga enim endeim endeim kin prei erangin kin, kapłi ernjing noł kin paki tumba. Topu kin, Gos en enim er ka ermba. Wumb endi kun ka mołum wumb ei, prei ermba ei, dinga pimba. Peng kin wu ei, Gos kin prei erpi ngopu kin, kapłi Gos piipi, orung kindpi kin, ngołum. ¹⁷Ngang kin, wu Elainja sinim mei wumb ngenj kumbii siłmin oł ei, ngenj ende mendpił mołmun mił, eim wu ok yi multum. Mołpu kin, eim prei dinga erpi kin, Gos ni ngopu kin, konu kumb tunermba ni piirim. Yi piipi ni ngang kin, kung pani tekliki, nga oi angıł orung nga endeim opu pum. Pang kin, konu kumb endeim mani opu, tuneririm mon. ¹⁸Pe nga, Elainja Gos kin prei erpi kin, kapłi konu kumb mani opu, tumba nipi eririm. Erang kin, konu kumb owundu mani opu tang kin, mani mei ełe kuni kanim kanim tonu orum.

¹⁹Nanim angnan noł! Pe wu nii endi, enim mołmun konu ełe Gos ek keimi ei, si kindik punjung kin, nga wumb endi, eim erpi kin, nga sipi orung tu wumba. ²⁰Pe wu ei, eim yi piimba ei, wumb endi oł kis kun pinerim mił erpi endang kin, eim pupu pendpi kin, se orung tu wumba wumb ei, eim kołpu konu kis ełe ba nge er mułum; ba nga erpi kin, se orung sim. Sipi erpi kin, oł kis kun pinerim mił oł kis kanim kanim pei ei, pandi topu si kindim.